

ASiantuntijalausunto

Seija Mäenpää

pääluottamusmies/puheenjohtaja

Vankilavirkailijain liitto VVL ry.

29.9.2025

Lausunto HE99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle Valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Vankilavirkailijain liitto kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto Valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2026.

Kuten Valtion talousarvioesityksessä tuodaan Rikosseuraamuslaitoksen kohdalla hyvin esiin se, mikä on vankeusrangaistusten tavoite. Tavoitteena on saada vaikuttava vankeusrangaistus. Vaikuttavan vankeusrangaistuksen tavoite on antaa valmiudet rikoksettomaan elämäntapaan ja estää rikosten tekeminen vankeusaikana sekä vapauttaa vanki asteittain.

Tällä hetkellä suljetut vankilat ovat kaikki yliasutettuja, keskimäärin vankeja on suljetussa vankilassa n. 115 %, joissakin vankiloissa yli 130 %. Turvallinen asutusprosentti vankiloissa olisi 90 %. Myös avolaitoksissa on melkein kaikissa yli 100 % täyttöaste.

Lisäksi vankiloissa on mittava henkilöstöpula valvonnan osalta ja nimenomaan tämä pula koskee koulutettua valvontahenkilökuntaa.

Jatkuva yliasutus ja mittava puute koulutetusta valvontahenkilöstöstä tuovat selkeän uhkan tavoitteelle saada vaikuttava vankeusrangaistus. Vangit joutuvat olemaan enenevässä määrin selleissään, koska henkilöstöä ei ole tarpeeksi päiväjärjestyksen toteuttamiseen vankilassa. Vankeja ei voi sijoittaa osastolta toiselle, koska tilaa ei ole, samoin vankien sijoittaminen avolaitokseen on haastavaa, koska tilaa ei ole. Avolaitoksesta suljettuun vankilaan vankia ei saada palautettua, vaikka vanki olisi rikkonut avolaitoksen sääntöjä, koska suljetussa vankilassa ei ole tilaa.

Henkilöstö tekee parhaansa, mutta jatkuva yliasutus ja henkilöstöpula tuovat arkeen suuren riskitekijän jaksamisen ja turvallisuuden osalta.

On hyvä, että rangaistuksia on kovennettu muun muassa seksuaali- ja väkivaltarikosten osalta. Määrärahoja Rikosseuraamuslaitokselle tulisi kuitenkin osoittaa reilusti lisää ja korvamerkitä se uuden valvontahenkilökunnan kouluttamiseen Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksessa, valvontahenkilöstön palkkaamiseen ja uusien vankipaikkojen rakentamiseen. Nyt on todella tärkeää saada lisää valvontahenkilökuntaa.

Vankilavirkailijain liitto VVL ry.

Määrärahoja on myönnetty lisää, mutta samaan aikaan Rikosseuraamuslaitosta on velvoitettu säästämään 4,2 miljoonaa euroa vuoden 2026 aikana. Valitettavasti on todettava, että ne säästöt koskettavat pääosin valvontahenkilökuntaa, vaikka oikeusministerin kanta onkin, ettei valvontahenkilöstöstä saa säästää. Olisi toivottavaa, että tuo säästöpaino poistettaisiin, jotta voitaisiin turvata henkilöstön jaksaminen ja ainakin jossain määrin vaikuttavan vankeusajan toteutuminen.

Vuodelle 2026 on Rikosseuraamuslaitokselle määritetty lisämääräraha uusiin vankipaikkoihin. Olisi hyvä, että tuohon määrärahaan mitoitettu henkilöstöluku 0,8 htv/vanki turvattaisiin, eikä esim. moduulien rakennus- tai kuljetuskustannukset vähentäisi säädettyä henkilöstömäärää. Nyt vaarana on, että kasvavat kuljetus- ja rakennuskustannukset vähentävät henkilöstömäärää jo valmiiksi niukassa henkilöstötilanteessa ja henkilöstöpula vain syvenee.

Seija Mäenpää

Puheenjohtaja ja pääluottamusmies

Vankilavirkailijain liitto ry.

Vankilavirkailijain liitto VVL ry.